

Umnožavanje kapitala koje povisuje nadnicu teži tome da smanji dobit kapitalista konkurencijom među kapitalistima. (Smit, tom I, str. 179.)

"Ako, na primjer, kapital koji je potreban sitnoj trgovini jednog grada bude podjeljen među dva različita trgovca, konkurencija će učiniti da će svaki od njih prodavati jeftinije nego kad bi se kapital nalazio u rukama jednog jedinog trgovca; a kad je podjeljen među 20, konkurencija će biti upravo za toliko aktivnija i utoliko manje će biti data mogućnost da se oni međusobno sporazumevaju da povise cijenu svoje robe. (Smit, tom II, str. 372, 373.)

Budući da mi sada već znamo da su cijene monopola maksimalno visoke, jer je čak i s običnog nacionalnoekonomskog gledišta interes kapitalista suprotan interesima društva, jer povišenje dobiti od kapitala djeluje na cijenu robe kao složena kamata (Smit, tom I, str. 190-201), izlazi da je konkurencija jedina pomoć protiv kapitalista koji prema navodu nacionalne ekonomije djeluje jednako blagotvorno na povišenje nadnice kao i pojeftinjenje roba u korist potrošačke publike.

Ali konkurencija je moguća samo tako ako se kapitali umnože, i to u mnogo ruku. Nastajanje mnogih kapitala moguće je samo pomoću mnogostrane akumulacije, jer kapital uopće nastaje samo pomoću akumulacije, a mnogostrana akumulacija nužno se obrće u jednostranu. Konkurencija među kapitalima uvećava akumulaciju među kapitalima. Akumulacija, koja je u uslovima privatnog vlasništva konkurencija kapitala u malo ruku, uopće je nužna konzekvencija kad se kapitali prepuste svom prirodnom toku, a to prirodno odredjenje kapitala probija sebi pravi slobodni put tek konkurencijom.

Čuli smo da je dobit od kapitala srazmjerna njegovoj količini. Zatim, bez obzira na namjernu konkurenciju, veliki se kapital, dakle, srazmjerno svojoj količini akumulira brže nego mali kapital.

Prema tome, akumulacija velikog kapitala je mnogo brža od akumulacije maloga bez obzira na konkurenciju. Ali slijedimo dalje taj razvoj.

Umnožavanjem kapitalâ smanjuju se profiti od kapitala pomoću konkurencije. Dakle, prije svega trpi mali kapitalist.